

SURİYE TÜRKLERİ

Nüfus : 1.000.000

Buldukları başlıca şehirler : Halep, Lazkiye, Şam, Telkele, Kunteyra, Humus

İlk göç : 7-8.yy.

Bölgedeki Türk toplulukları : Suriye Türkmenleri

Siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar .

TARİHÇE

Suriye'deki Türkmenlerin daha 7 .ve 8. yüzyıldan beri Fırat ve Dicle boylarına indikleri, ayrıca, Mezopotamya'dan ve Anadolu'dan Suriye'ye göçtükleri 9. ve 11. yüzyıldan buyana bölgede yaşadıkları bilinmektedir. Suriye Türkleri, ilk yerleşimlerinde göçebe olarak kalmışlarsa da sonradan yerleşik düzene geçmişlerdir. Bu bölgede 1 071 Malazgirt Savaşından sonra Aşağı ve Yukarı IA Fırat boylarında, Saltuklar, Mengücekerler, Danişmendiler, Yıvaloğulları, Artuklar gibi Türk Beylikleri kurulmuştur. Halen Süleyman Şah'ın mezarı da Suriye'de olup Türk Mezarı diye anılmaktadır.

Halep'te Türkmenlerin oluşturduğu bir büyük mahalle bulunmaktadır. Türk dilini konuşan nüfus sayısının ise 300.000 binin üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

BUGÜNKÜ DURUM

a- Lazkiye Bölgesi: Suriye'nin en büyük Liman kenti olan Lazkiye, 1950'den sonra gelişme göstermiştir. Bunun üzerine çevrede bulunan Türkmen köy- lerinden çok sayıda Türk şehir merkezine göç etmiştir. Bu şehirde 265 Türk köyü bulunmaktadır.

b- Halep Bölgesi: Osmanlı Devleti döneminde Türk nüfusunun idari merkezi Halep'ti. Halep, sokaklarında Türkçe konuşulan bir yerdi. Türk mimari ve sanat eserleri Halep'te oldukça çoktur.

c- Telkele Yöresi: Suriye'nin Hama-Humus şehirleri ve Lübnan sınırı arasında kalan kısımdır. Türkmenler genellikle Humus'ta yoğun olarak yaşamaktadırlar.

d. Kunteyra Bölgesi: Burası İsrail sınırına çok yakındır. Kafkasya'dan gelenler 1878'de buraya yerleştirilmişlerdir.

e- Şam: Şehirde Türkmenlerin oturduğu büyük bir mahalle bulunmaktadır. Ayrıca Havran ovasında da Türkmenler vardır. Halep bölgesinde 250.000, Lazkiye'de 190.000, Telkele'de 70.000, Kunteyra yöresinde 11 0.000 diğer bölgelerde 400.000 olmak üzere Suriye topraklarındaki Türk nüfusun 1 milyon kadar olduğu tahmin edilmektedir.

EKONOMİ

Türkmenler özellikle Humus, Halep, Havran, Cezire ve Suriye- Türkiye sınır boylarında yaşamaktadırlar. Hayvancılıkla, tarımla ve halı dokumacılığıyla uğraşırlar.

EĞİTİM

Suriye devleti bağımsızlık sonrasında buradaki Türk topluluklarını asimile etmek -Araplaştırmak- istemişse de bu isteğinde başarılı

olamamıştır. Suriye'de yaşayan Türklerin resmi eğitim dili Arapça'dır. Suriye'de Türkçe gazete, dergi, kitap ve Türkçe eğitim yasaklanmıştır. Özellikle Hafız Esat iktidarında Türklere uygulanan

baskılar artmıştır.

ROMANYA TÜRKLERİ

Nüfus : 120.000

Buldukları başlıca şehirler : Köstence, Mecidiye, Tulça, Kılıraş, Oltena, İbrail, Galats, Bükreş
İlk göç : 10-11.yy.

Bölgedeki Türk toplulukları : Rumeli Türkleri, Tatar Türkleri

Siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar .Ülkede bir Türk birliği olan "Romanya Türklerinin Demokratik Birliği" adlı bir hareket mevcuttur .

TARİHÇE

23 milyonluk nüfusu ve 237.000 km²' lik yüzölçümüyle Balkanlar'ın önemli bir ülkesi olan Romanya, 1989 Aralık ayındaki halk ihtilalinden sonra , gerek siyasi gerekse ekonomik alanda girdiği darboğazlardan çıkmanın çabası içerisinde. a Romanya'nın nüfusunun % 1 O'nu azınlıklar teşkil etmektedir. Bunların en büyüğünü 1.620.198 kişiyle Macarlar oluşturur. Diğerleri ise sırasıyla Romanlar (Çingeneler 409.723), Almanlar (119.000), Ruslar , Ukraynalılar ve Türklerdir. Romanya'da azınlıklarla ilgili bir problem yoktur. Romanya Türkleri'nin çoğu Dobruca bölgesindeki Köstence, Mecidiye, Tulça gibi şehirlerde yaşamaktadır. Ayrıca Kılıraş, Oltena, İbrail, Galats, Bükreş gibi şehirlerde de Türk azınlığa rastlanmaktadır. Türklerin % 8'si Köstence'de, % 12'si Tulça'da yaşamaktadır. Romanya'daki Türk azınlığının çoğunluğunu Rumeli Türkü ve Tatarlar teşkil etmekle birlikte ; Ortodoks Türklerden olan Gagauzlar'a da rastlanmaktadır. Bugünkü Dobruca bölgesi, beş asra yakın bir süre devam eden Osmanlı idaresiyle adeta bir Türk yurdu haline gelmiştir. 13.yy.a kadar , hep kuzeyden ve Orta Asya'dan gelen Türkler'in akınına sahne olan Karpat -Tuna Bölgesi'nde, ilk olarak M.Ö.1 000 yıllarında İskitler görülür. İskitler'i sırasıyla M.Ö. 375 yıllarında Batı Hun Türkleri (80 yıl), M.S. VI.yy'larda Avar Türkleri , M.S. VIII. yy'larda (681-702) Bulgar Türkleri takip eder. Peçenekler , XI. yüzyılın ortalarında (1057) Kuman Türkleri'ne mağlup oldular ve bu yörede iki asra yakın hüküm sürdükten sonra Katolikliği kabul ettiler.

13.-14.yy'ın sonlarına kadar ise, Altınordu Devleti'nin sınırlarının Tuna'ya kadar genişlemesi üzerine ; Kıpçak Bozkırlarındaki Tatar Türkleri'nden bir kısmı, Dobruca bölgesine gelip yerleşirler.

Osmanlılar Rumeli'ye ayak bastıklarında buradaki Kuman, Peçenek, Oğuz Türkleriyle karşılaştılar. Türk toplulukları, Osmanlıların Rumeli'deki ilerleyişlerinde ve bölgede uzun süre kalabilmelerinde önemli bir rol oynamıştır.

SİYASİ VARLIKLARI

Romanya'nın birliğine ve bütünlüğüne sadık, problemsiz bir azınlık olarak varlıklarını sürdüren Türkler; kurdukları birliklerle kendilerine tanınan yasal haklardan yararlanmaya çalışmaktadırlar. Komünizm öncesinde de birçok cemiyete sahip olan Türkler; sosyalist rejimin devrilmesinden sonra 29.12.1989'da ,, Romanya Demokrat Türk Müslüman Birliği'ni kurdular. Bu birlik ne yazık ki kısa bir süre sonra; Romanya Türkleri'nin Demokratik Birliği, Romanya Tatar- Türk Müslümanlarının Demokrat Birliği olarak ikiye ayrıldı. Bu iki topluluk, girişimler sonucu 30.07.1994'te Türk- Tatar Birlikleri Federasyonu altında birleşmişlerdir. Romanya'da, milli azınlıkların birlikleri bir siyasi parti statüsünde kabul edilmekte ve birer milletvekiliyle mecliste

temsil edilmektedirler. Türk azınlık bu birlikler aracılığı ile Romen Meclisi'nde temsil edilmektedir. Dillerini ve dinlerini öğrenmeye çalışan, Türk televizyonlarını seyreden, sık sık Türkiye'ye gelip gidebilen soydaşlarımızda canlı bir Türkiye sevgisi vardır Bölgede yaşayan Türk azınlığın iki gazetesi vardır. Bunlardan biri, yeni dönemde çıkmaya başlayan Karadeniz ; diğeri de 1995 yılında yayın hayatına atılan ve Türk Birliği'nin yayın organı olan Hakses' tir. Ayrıca Renkler adlı bir dergi yayınlanmaktadır.

TÜRKİYE İLE İLİŞKİER

Romanya Türkleri, içinde yaşadıkları ülkenin birliğine ve bütünlüğüne sahip, problemsiz Romen vatandaşları olarak hayatlarını sürdürmekte ve oldukça uzun bir geçmişi olan Türk-Romen münasebetlerinde bir köprü görevi görmektedirler. Bu yüzden diğerk Balkan ülkelerinde gördüğümüz Türk düşmanlığı Romanya'da yoktur. Macar, Leh ve Rus yayılcılığı karşısında Osmanlılar'la anlaşmayı tercih eden Romenler ; kendilerinin , Osmanlılar sayesinde Slavlar arasında Latin adası olarak kalabildiklerine inanırlar. Bugün de iki ülke arasındaki yakın münasebetler devam etmekte ve Romanya'da 4.000'e yakın işadamımız faaliyet göstermektedir.

MOĞOLİSTAN TÜRKLERİ

Nüfus : 152.000

Buldukları başlıca şehirler : Bayanülgen, Ulambatır

Bölgedeki Türk toplulukları : Kazak, Kırgız; Özbek , Uygur Türkleri

Siyasi ve idari konumlan : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar .Genellikle göçebe hayatı yaşayan Moğol Türk toplulukları, ağırlıklı olarak Bayanülgen şehrinde oturmaktadırlar .

TARİHÇE

Moğolistan Çin egemenliğinde uzun bir süre kaldıktan sonra 1924'te „ Moğolis- tan Halk Cumhuriyeti" olarak kurulmuştur. Moğol yurdu, Türk tarihinde ve Türklerin geçmişinde önemli yer tutmuş ve ilk anayurtlarının bir parçası ..olmuştur. Ayrıca Türklerin ilk bilinen yazılı metinleri Orhun Yazıtları ve Yenisey Nehri kıyısındaki Kırgızların mezar kitabeleri bu bölgededir. Bu anıtlar Bilge Kağan ile Kültiğin adına dikilmiş, Yuluğ Tiğin tarafından yazılmıştır. Türklerin birleşik Hanlığı Moğolistan'da 546'da Orhun Nehri kıyısında kurulmuştur. Bölge 840'ta Uygur Türkleri'nin egemenliğine geçmiştir. Moğol Devleti'nin çökmesi sonucu Uygur Türkleri'nin toprakları 1644'ten 1911'e kadar Mançu Hanedanı'nın egemenliğine geçmiş ve burada Kazak, Urianhay ve Hoton boyları arasında yedi Türk toplumu yaşamıştır. Ayrıca bölgede az sayıda Özbek ve Uygurlar da bulunmaktadır.

BUGÜNKÜ DURUM

Bugün Moğolistan Halk Cumhuriyeti içinde Türk nüfusunun 152.000 kadar olduğu tahmin

edilmektedir. 120.000 Kazak, 26.000 Urianhay, 6.000 Hoton, Moğolistan'da yaşayan Türk topluluklarındandır. Türk toplulukları çoğunlukla ülkenin Kuzey ve Kuzeybatısında yaşamaktadırlar. Moğolistan Anayasası onlara ırk, cins, mil- liyet, din gözetilmeksizin eşit haklar vermiştir. Hatta devlet eliyle Kazakistan'dan buraya öğretmen, doktor, getirildiği bilinmektedir. Bu bölgedeki Kazaklar hayvancılıkla uğraşmakta ve çiftçilik yapmaktadırlar. Bölgedeki Kazaklar milli kültürlerini korumaya büyük çaba göstermişlerdir. Moğolca konuşan Urihanhay'lar ve Hotonlar, hayvancılık ve avcılıkla geçim lerini sağlamaktadırlar.

EĞİTİM

Moğolistan'da 14 yaşına kadar eğitim zorunludur. 11 yıllık tarım ve sanayi okulları vardır. Okullarda Moğol programlarının yanında Kazak eğitim prog- ramları da, uygulanmaktadır. 1997 verilerine göre Kazakların yaşadığı bölgede 11 ilkokul, 16 ortaokul, bir de öğretmen okulu bulunmaktadır. Buradaki öğrenciler genellikle Kazakistan Cumhuriyeti Üniversitelerine, özel- likle Almatı'daki teknik okullara gönderilmektedirler. . Moğolistan'da din ve devlet işleri ayrı olup herkesin ibadet özgürlüğü bulun- maktadır. Türk halklarına ait camiler bulunduğu gibi Şamanizm ve Ateizm izlerine de rastlanmaktadır. Eğitimde hala Kiril Alfabesi kullanılmaktadır.

KOSOVA ve SANCAK TÜRKLERİ

Nüfus : 80.000

Buldukları başlıca şehirler : Kosova, Sancak, Priştine, Momuşo, Gilan, Dohırçan, Mitroviça
İlk göç : 5. yy.

Bölgedeki Türk toplulukları : Balkan Türkleri

Siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar . Kendi diline, dinine, örf, gelenek-görenek ve kültürüne yüzyıllarca şuurlu bir şekilde sınımsız bağlı kalan Türk azınlığı, yaşadıkları ülke adına İkinci Dünya Savaşı'na katılmış, şehitler vermiştir .Ama ne yazık ki , savaştan sonra diğer milletlerin hukuki varlığı kabul edilirken, yaşadıkları ülkenin en sadık vatandaşları olan Türk toplumunun varlığı ancak 1951 yılında kabul edilmiştir.

TARİHÇE

Yugoslavya'da yaşayan Türkler'in mazisi 5. yüzyıla dayanır. Bu yüzyılda Avarlar'ın, Peçenekler'in, Uzlar'ın, Kumanlar'ın buralara yerleştiklerini biliyoruz. Özellikle Kosova Meydan Muhaberesi'nden (1389) sonra 6 asırlık bir dönem içerisinde diğer milletlerle beraber huzurlu bir şekilde yaşamışlardır. Osmanlılar'ın buralara ayak basmasıyla 1912 yılına kadar her alanda faaliyet gösteren Türkler, Balkan Harbi'yle birlikte (1912) okulları kapatılarak, baskı altına alınmışlar ve göçe zorlanmışlardır. Kosova'da 40.000-50.000 arasında Türk yaşamaktadır. 1990'11 yıllarda Doğu ülkelerinde esen demokrasi rüzgarları Yugoslavya'yı da etkisi altına almış ve tek partili sistemden çok partili sisteme geçilmiştir. Kosova Türkleri bundan yararlandı. Tek partili sistemde milli azınlıkların hakları aynı parti altında garanti altına alınmıştı. Çok partili sisteme geçilince, Türk toplumu kendi varlığını koruyabilmek için bir siyasi örgütte toplanma ihtiyacını duydu. 19 Temmuz 1990'da Prizren'de Türk Demokratik Birliği Partisi kuruldu. Partinin

kurulmasıyla bunalımlı günler geçiren Türk toplumu rahatlamıştır. Ayrıca Türk okullarının kapatılması ve Türk soyluların maruz kalabilecekleri ayrımcılık büyük ölçüde giderilmiştir.

EĞİTİM

Bugün Kosova'da Prizren Momuço, priştine, Gilan, Dohırçan, Mitroviça ve Viçitirn yerleşim merkezlerinde toplam 11 ilköğretim okulunda 1952, 3 anaokulunda 90 olmak üzere toplam 2.048 öğrenci okumaktadır. Ayrıca 6 Lisede 444 ve Priştine Üniversitesi'nde 50 öğrenci olmak üzere bu sayı toplam 2.532'ye ulaşmıştır. Bunların yanı sıra devlet imkanlarıyla haftada bir çıkan Tan Gazetesi ile Türk Demokratik Birliği'nin yayın organı Sesimiz gazetesi, Çevren, Çığ,Kuş, Bay, inci dergileri ; günde yarım saat haber yayını yapan priştine Televizyonu ve yerel radyolar bulunmaktadır. Kosova ve Sancak Türkleri, Balkanlardaki diğer Türk toplulukları gibi dil ve kültürlerine bağlı kalmanın çabasını göstermekte ve Türkiye'ye bağlılıklarını sürdürmektedirler.

IRAK TÜRKMENLERİ

Nüfus : 2.500.000

Buldukları başlıca şehirler : Musul, Kerkük, Erbil, Süleymaniye

İlk göç : 11. -12.yüzyıllar

Bölgedeki Türk toplulukları : Irak Türkmenleri

Siyasi ve idari konumları : Irak Türkmenleri genellikle Kuzey Irak bölgesinde yaşamaktadırlar .Bölge şu anda siyasi açıdan çok başlılık gösterdiğinden, Türkmenler bu duruma göre önlemlerini almışlar ve bir çok siyasi teşekkül oluşturarak milli varlıklarını güvence altına almaya çalışmışlardır .Ancak bütün bunlara rağmen Türkiye'nin her açıdan desteğine ihtiyaçları bulunmaktadır .

TARİHÇE

Irak Osmanlı idaresinde iken üç vilayetten oluşmaktaydı. Basra ve Bağdat vilayetlerinin yanı sıra günümüze kadar sorunlarla dolu olan ve bugün Kuzey Irak olarak bilinen Musul vilayetinden meydana gelmekte idi. Başta petrol olmak üzere bir çok zenginliklere ve çok önemli bir jeostratejik konuma sahip olan Musul vilayeti , merkezi Musul olmak üzere Kerkük ve Süleymaniye sancaklarından oluşmaktaydı. Lozan Anlaşmasında Musul vilayetinin Irak veya Türkiye içinde kalması meselesi çözüme bağlanmadığı için Cemiyet-i Akvam yoluyla halledilmesine gidilmiş ve Musul vilayetinin tamamı Irak'a bağlanmıştır. Türkiye hükümeti bu olayı 5 Haziran 1926 tarihinde Irak hükümeti ile yapmış olduğu Ankara anlaşmasıyla kabul etmiştir. Ülkede Türkmen varlığını yok etmek için uygulanan yoğun Araplaştırma politikaları son zamanlarda etnik temizlik boyutuna varmıştır. Kerkük'ten uzaklaştırılan Türkmenlerin sayısı son bir yılda 1 000 aileyi aşmıştır. Bunların yerine Arap aileler yerleştirilmektedir. Türkmenleri göç ettirme ve yerlerine Arapları yerleştirme

politikası eski bir politikadır ve Irak yönetimi tarafından yaklaşık 20 yıldır yürütölmektedir. Ancak geçen yıldan buyana bu uygulama iktidard- aki Baas partisi tarafından etnik temizlik boyutuna ulaştırılmıştır. Türkmen Siyasi Hareketi 1970'lerde büyük gelişme gösterdi .Bilinçlenme süreci bu dönemde hız kazandı .Yine bu dönemde Türkiye'ye tahsil için gelen öğrenci sayısında dikkat çekici bir artma görölmüşür. Bunda refah seviyesinin yükselmesinin büyük payı vardır.1970'lerin başında Türkiye'ye

tahsil için gelen Türkmen öğrenci sayısı 10-15 iken bu sayı 1975'te 80'in üzer- ine çıkmıştır. 1976 ve 1977 yıllarında ise sayı katlanarak yükselmiştir.1978 yılında Irak yönetimi Türkiye'de öğrencilerin tahsil yapmalarını ani bir kararla yasakladı. Türkmen öğrenciler eski sosyalist ülkelere tahsil için gitmeye teşvik edildi. 1960 yılında kurulan Türkmen Kardeşlik Ocağı bir yandan kulüp hüviyetinde faaliyet gösterirken, diğer yandan Türkmen toplumunun kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını da karşıladı. 1977'de başlayan Baas saldırganlığından nasibini alan yöneticiler, önce görevden uzaklaştırıldı. 1979 yılında ise tutuk- landılar ve 1980'de idam edildiler. idamlara tepki olarak 1980'de Navzang böl- gesine askeri karargah kuruldu. Örgüt Irak Türklerinin deklare edilmiş ilk siyasi organizasyonu özelliğini taşımaktadır. 1983'te bir araya gelen Irak'ın siyasi kuruluşları, örgütün ısrarlı tutumu karşısında ilk defa Türkmen haklarını .kabul ederek sonuç bildirisine yazmışlardır. Siyasi konjonktürün değişmesi nedeniyle 1985 tarihinde örgüt faaliyetleri donduruldu. 1988 yılında Irak Milli Türkmen Partisi kuruldu. Parti Bağdat rejiminin baskıcı, acımasız politikalarını dikkate alarak kendini Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesinden sonra 1991 'de deklare etti. Irak Milli Türkmen Partisi'nin deneyimli ve idealist yöneticilerinin çabaları neticesinde dünya,Türkmen varlığından haberdar oldu. IMTP yöneticileri Riyad, Beyrut , Londra ve ABD'de yapılan toplantılara iştirak ettiler. ABD , İngiltere gibi Irak sorunu ile yakından alakalı devletlerin başkentlerini ziyaret ederek görüşmelerde bulundular. Avrupa Parlamentosu gibi önemli mah- fellerde Kürtlerle eşit temsil edilmeyi başardılar.

SİYASİ YAPILANMA

Son yıllarda bölgedeki gelişmelere paralel olarak Irak Milli Türkmen Partisi Kuzey Irak'ta Radyo- TV, Matbaa, Basın Yayın Kuruluşu ve en önemlisi Türkçe eğitim veren okullar açtı. Bunun yanı sıra silahlı kuvvet çekirdeği olacak 350 kişilik bir koruma birliği oluşturdu. Türkmen parti ve kuruluşlarını tek çatı altında toplamak amacı ile Ekim 1994'te Türkmen Cephesi kuruluş çalışmaları başlatıldı. 23 Nisan 1995'te Irak Türkmen Cephesinin kurulduğu resmen ilan edildi. 4-7 Ekim 1997'de Erbil 1. Türkmen kurultayı toplanmıştır. Kurultaya Avrupa, ABD, Avustralya'da bulunan Türkmen derneklerinin temsilcileri de katılmıştır

BATI AVRUPA TÜRKLERİ

Türk vatandaşlarının Batı Avrupa ölkelerine yerleşmeleri 1961 yılından itibaren başladı. ikinci Dünya Savaşı sonunda Batı Avrupa ölkeleri kalkınma hamlelerini gerçekleştirmek için işgücüne ihtiyaç duydular. Bu ihtiyacı karşılamak üzere Batı Avrupa ölkelerine yönelen Türk işgücü,

Türkiye'nin 1961-1965 yılları arasında Avrupa'ya işçi ithal eden ülkelerle istihdam ve göç anlaşmaları imzalamasıyla hız kazandı. 1970'li yılların başlarından itibaren bu kişiler, aile birleşimi yoluyla Türkiye'deki eş ve çocuklarını Avrupa'ya getirmeye başladılar. Bu süreç 1980 yılı başına kadar yoğun olarak devam etti.

ilk zamanlar Avrupa'da çalışmak ve tasarruf yapıp ülkelere geri dönmek amacıyla olan Türk işçileri misafirlikten göçmenliğe geçtiler. Bu durumu fark eden Avrupa ülkeleri sayıları gittikçe artan Türkleri geri göndermek için teşvik primleri uygulamaya başladılar. Bunun sonucunda kısmi olarak mesafe alınsa da Türklerin Batı Avrupa ülkelerinde kalmaları devam etti. Hatta, orada doğanlar başta olmak üzere çok sayıda vatandaşımız buldukları ülkelerin vatandaşlığına geçerek çift pasaport ve çifte vatandaşlık sahibi oldular. Avrupa ülkelerindeki ikinci ve özellikle üçüncü Türk kuşağı sadece işçi olarak kalmayıp çeşitli yatırımlara giriştiler ve bir çoğu işçilikten işverenliğe yükseldiler. Bunun yanında çeşitli branşlarda başarı sağlayarak adlarını duyuran Türk ve Türk asıllı vatandaşlar da ortaya çıktı.

Halen Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan; sadece işçi olarak değil. başka branşlarda da faaliyet ve başarı gösteren vatandaşlarımız ile denilebilir ki, Batı Avrupa Türkleri ya da Avrupalı Türkler olarak yeni bir toplum ortaya çıktı. Bu yeni Türk grubunun değerlendirilmesi, ülkelere göre şöylece özetlenebilir:

ALMANYA

Sayıları 2 milyonu aşan Almanya'daki vatandaşlarımız iki Almanya'nın birleşmesinden sonra ortaya çıkan işsizlikten büyük ölçüde etkilenmişlerdir. işsizlik probleminin yanı sıra Alman hükümetinin vatandaşlarımızı Türkiye'ye geri gönderme politikalarının ortaya çıkardığı karmaşık sıkıntılar da giderek artmaktadır. Bütün bu olumsuzluklara rağmen Almanya'da yaşayan Türk vatandaşları kalıcı olduklarının bilincine vararak yerleşik toplum haline gelmeye başlamışlardır. Bu cümleden olarak Türk vatandaşları kendi işyerlerini kendileri kurmaya başlamışlar, hatta işveren konumuna yükselmişlerdir. Almanya'da bu tür işyerleri açan girişimci sayısı 44 bin'e Hollanda'da ise 6 bin'e ulaşmıştır. Bu sayı her yıl giderek artmaktadır. 2030 Yılında Türk girişimci sayısının 90 bin'i aşacağı tahmin edilmektedir.

Almanya'daki Türklere Ait Bilgiler:

Almanya'daki Türk nüfusu 2.049.100 kişi

Ortalama hane büyüklüğü 3.9 kişi

Ortalama hane sayısı 525.410

Ortalama hane halkı geliri 3.980 DM. (aylık)

Ortalama toplam yıllık gelir 25.094 Milyar DM.

Tasarrufların gelir içindeki payı %12.2

Ortalama tasarruf miktarı 3.011 Milyar DM.

Türkiye'ye havale edilen döviz 2.45 Milyar DM.

Konut sahibi Türkler'in sayısı 54.000 kişi ;

Türkler'e ait işyeri sayısı 42.000

Yıllık ciroları 36.000 Milyar DM.

Yatırımları 8,9 Milyar DM.

Sağladıkları istihdam 186.000 kişi

Görüldüğü gibi işyerleri daha çok esnaflık ve işletmeciliğe dayanmaktadır. Fakat bankacılık, bilgisayar firması, muhasebe bürosu, inşaat şirketi, avukatlık gibi daha ihtisaslaşmış alanlarda iş

sahibi olan vatandaşlarımızın sayısı giderek artmaktadır.

HOLLANDA

Sayıları 300 bin'e yaklaşan Hollanda'daki vatandaşlarımızın iş, çalışma ve . sosyal durumları ve problemleri Almanya'daki vatandaşlarımızla benzerlik göstermektedir. Eğitim, vatandaşlık ve azınlık hakları gibi konularda Hollanda'daki vatandaşlarımızın Almanya'daki vatandaşlarımıza göre daha avantajlı olduğu söylenebilir. İra Hollanda'da dini azınlıklara (etnik değil) kendi okullarını açma konusunda resmi onay yanında maddi destek verildiği gibi, vatandaşlık, emeklilik ve diğer sosyal haklar konusunda da diğer Batı Avrupa ülkelerinden farklı himayeler sağlanmaktadır. Buna rağmen Hollanda'daki vatandaşlarımızın da işsizlik başta olmak üzere giderek artan problemleri bulunmaktadır. Hollanda'da Türk vatandaşlarının yaptıkları yatırımlar çoğunlukla Türkiye'de gerçekleşmeyen yatırımların Avrupa'da gerçekleştirilmesine yöneliktir. Aşağıdaki tabloda Hollanda- Türk işyerlerinin yaklaşık dökümü gösterilmiştir.

Tekstil ve deri giyim 68

Gıda maddesi toptancıları 198

Seyahat acentaları 113

Kasaplar 130

Kahvehaneler 232

Konfeksiyon atölyeleri 114

DİĞER ÜLKELER

Ülkeler arasında sayı farklılıkları bulunsa da, Batı Avrupa ülkelerinde bulunan vatandaşlarımızın şartları birbirine çok benzemektedir. Genel anlamda vatan- daşlarımızın toplu amacı, buldukları ülkenin vatandaşı olmak ve orada kalmaktır. Bunun ülkemizi ilgilendiren en önemli yönü özellikle orada doğan, okuyan ve yetişenlerin milli kimliklerinin muhafazasıdır.

Almanya'dan İsveç ve Danimarka'ya kadar Türk vatandaşlarının buldukları ülke yönetimlerinin amacı, göçmen ya da azınlık halinde yaşayan yabancıların yerli kültür içerisinde eritilmeleridir. Türk vatandaşları da aynı hedef kitleyi oluşturmaktadırlar. Vatandaşlarımızın buldukları ülkeye bir yandan uyum sağlarken diğer yandan kimliklerini muhafaza etmeleri T.C. Devletinin resmi ve milli politikası olmalıdır.

Türklüklerini ve Türkiye'ye bağlılıklarını koruyarak Batı Avrupa ülkelerinde kalıcı olarak yerleşen vatandaşlarımız, gerek buldukları ülke ve batı toplumu, gerek Avrupa Topluluğu (AB) ile ülkemiz arasında kültür köprüleri ve elçileri oluşturmaktadırlar.

NOGAY TÜRKLERİ

Nüfus : 1.030.000

Buldukları başlıca şehirler : Rusya Federasyonuna bağlı Astarhan, Terek, Kızılyar , Açıkulak,

Perekop, Çelyabinsk j Bulgaristan'ın Şumnu, Dobruca ve Türkiye'nin Ankara -Polatlı , Şereflikoçhisar , Konya-Kulu , İstanbul, osmaniye, Adana, Çorum, Eskişehir , Bursa, Kütahya Gaziantep, Isparta-Senirkent şehirlerinde yaşamaktadırlar .

Siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar .

TARİHÇE

Türk tarihinde Nogay sözüne ilk olarak Altınordu devletinde rastlanır. Nogay Han , üstün kabiliyeti , büyük teşkilatçılığı sayesinde Altınordu devletinin en yüksek mevkilerine çıkar. Nogay Han'a tabi olan Türk toplulukları onun adını almışlardır. Nogaylar, 13. yüzyıla kadar, Deşt-i Kıpçak'ta (Kıpçak çölünde) göçebe hayatı .yaşadılar. Birleşik bir hayat süren Nogaylar çeşitli sebeplerden dolayı daha sonra dağıldılar. Bir kısmı mekan değiştirirken kalabalık bir kısmı diğer Türk boyları arasında eridiler.

BUGÜNKÜ DURUM

Erimesinden günümüze kadar kalan Nogaylar ; Hazar bozkırında, Kuzey Kafkasya'da, Kırım'da , idii-Ural havzasında , Batı Türkistan'da ve Litvanya'da , Dobruca'da, Deliorman bölgesinde ve Türkiye'de yaşamaktadırlar.

1) Hazar Bozkırı Nogayları : Aşağı itil'in geniş deltasında Astarhan çevresindeki köy ve kasabalarda, Kalmukya'nın güney kesimine düşen Kuma çayının

kuzey yöresinde bulunurlar. Kendi ağızlarını unuttukları için Kazanlı diye de adlandırılırlar.

Buradaki başlıca toplulukları 11 Kara ağaçlar (Karagaş) 11 ve Kundurlardır.

2) Kuzey Kafkasya Nogayları : Kafkasya'da beş bölgede yer alırlar. Dağıstan'ın Kuma ile Terek akarsuları arasında kendi adlarıyla anılan bozkırda , özellikle Kızılyar yöresinde , Hasavyurt ve Açıkulak kazalarında kalabalık bir topluluk halinde bulunurlar.

3) Kırım Nogayları : Nogaylar Kırım yarımadasının kuzeyindeki ovalık alan ile dağlık kesimin kuzey eteklerinde, Perekop kasabası çevresinde , kuzeydoğuda Azak denizine dökülen çaylar (Tolmak, Bedri vb.) boyunda yaşamaktadırlar.

4) İdil-Ural Havzası Nogayları : Burada Tatarlar arasındaki ,, Nogaylar" (Nagaybaklar), küçük bir etnik topluluktur. Günümüzde Başkurdistan'da ve Başkurdistan'ın kuzeydoğu komşusu Çelyabinsk vilayetinin Yukarı Ural çevresinde yaşamaktadırlar. Nogaybaklar, Kuzey (Kıpçak) Türkçesinin Başkurt unsurlarının da karıştığı Tatar ağızıyla konuşurlar. Hıristiyanlığın Ortodoks mezhebindendirler. Başkurdistan'daki Nogaylar, Kuzey Türkçesi'nin Başkurt ağızıyla konuşurlar.

5) Batı Türkistan (Kazakistan) Nogayları : Bu büyük bölgenin Kazaklar arasındaki Nogaylar'ı, onların boy düzeninde , Orta ve Kiçi (Küçük) cüzlerde bulurlar. Orta cüzdekiler, şecereye göre , Kongirat kolunun Camanbay'ından gelirler. Buradaki Nogay'dan da Satıbaldı, Tokas, Şahan uruk- larının ataları çıkmıştır. Kazakistan'daki Nogay obaları, şimdi Kızılıorda .tümeninin Canga-Korgan yöresinde yaşamaktadırlar. Hepsi Kuzey Türkçesinin Kazak ağızıyla konuşurlar.

6) Kırgızistan Nogayları : Kırgızlar arasındaki boy düzeninde Ön-Kol'a bağlı Çirik boyunun ,, Nogay" adlı bir oymağı vardır. Onlar, Kuzey Türkçesi'nin Kırgız ağızıyla konuşurlar.

7) litvanya Nogayları : Polonya'nın kuzeyinde ve Baltık denizinin doğu yanında yer alan bölgede yaşarlar. Nogaylar'a "Litvanya Tatarlar"ı da denir.Buradaki Nogaylar sadece dinlerini (İslam'ı) muhafaza edebilmişlerdir.

8) Romanya Nogayları : Yüzyıllarca önce, Karadeniz'in batı kıyılarına göçmüş bulunan Nogaylar,çağımızda Tuna ırmağı deltasının sağ yöresindeki Dobruca bölgesinde (Köstence ili) dağınık olarak yaşarlar.

9) Bulgaristan Nogayları :Tuna'nın güneyindeki Deliorman bölgesinde ,Şumnu (Kolarovgrad) çevresindeki köylerinde yaşarlar.

10) Türkiye Nogayları : iki yüzyıl önce Türkiye'ye gelmiş Nogaylar'ın ÇOĞU Orta Anadolu'ya yerleştirildiler. Bugün Nogaylar , Ankara'nın Polatlı ve Şere- flikoçhisar ilçelerinin bazı köylerinde, Konya'nın Kulu ilçesinin bazı köylerinde, İstanbul, Osmaniye, Adana, Çorum, Eskişehir, Bursa, Kütahya, Gaziantep ve Isparta'nın Senirkent ilçesinde yaşamaktadırlar.

NOGAYLILARIN NÜFUS DURUMU

Hazar Bozkırı 135.000

Dağıstan 147.000

Stavropol 163.000

çeçen-inguş 125.000

Karaçay-Çerkez 35.000

Azak Doğusu 170.000

Litvanya 15.000

Dobruca 90.000

Türkiye 150.000

Toplam 1.030.000

MAKEDONYA TÜRKLERİ

Nüfus : 91.500

Buldukları başlıca şehirler : Üsküp, Manastır , Gostivar , Kalkandelen, Ohri, Resne

İlk göç : 14.yy .

Bölgedeki Türk toplulukları : Bulgaristan Türkleri

Siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar .Kosova ve Sancak'ta Türk Demokratik Birliği Hareketi Türkler'i temsil etmektedir .

TARİHÇE

Makedonya'dan bir çok kavim gelip geçmiştir. Hunlar, Avarlar, Kumanlar, Peçenekler ve Osmanlı Türkleri uzun süre bölgede yaşamışlardır. 1300 yılından sonra da Anadolu'dan Makedonya'ya çok sayıda Türk göçmen .yerleştirilmiştir. 1953 yılında, Makedonya'da 203.000 Türk yaşarken bu nüfus bugün 97 .500'e inmiştir.

EKONOMİ

Makedonya'da Türkler tarım, hayvancılık ve ticaretle uğraşmaktadırlar.

Siyasi Yapı

Makedonya'da bugün "Türk Demokratik Birliği" kurulmuş ve bölgede yaşayan Türkleri temsil

etmektedir. Makedonya'da Türkçe gazete, dergi yayınlanmakta olup, aynı zamanda Türkçe radyo yayınları da yapılmaktadır.

EĞİTİM

Makedonya'da Türkler arasında eğitim Türkçe'dir. Doğu Makedonya'da dört yıllık Türkçe eğitim alma hakkı vardır. Halen mevcut ilköğretim kurumlarında 264 öğretmen görev yapmaktadır. Gostivar'da bir genel lise ve bir meslek lisesi ile Kalkandelen'de bir meslek lisesinde Türkçe öğretim yapılmaktadır. Üsküp'te de bir lise'de Türkçe öğretim verilmektedir. Üsküp ve Manastır Üniversitesinde Türklere çok az bir kontenjan ayrılmaktadır. Ülkede ayrıca Türk özel teşebbüsünün açtığı Türk okulları vardır. Makedonya Türkleri bu okullara yoğun ilgi göstermektedir. Ayrıca, Kosova ve Sancak bölgesinde de Türklerin sayısı 2.000'e ulaşmıştır. Burada Türkler Türkçe eğitim görmekte olup en çok Priştine kentinde toplanmışlardır

İRAN TÜRKLERİ

Nüfus : 27 .000.000

Buldukları başlıca şehirler : Tebriz, urmiye, Diazziye

Bölgedeki Türk toplulukları : Azeri Türkleri, Karapapaklar , Kaşkaylar , Türkmenler , Hamseler , Karapapalılar , Geymikler , Şahsevenler , Karadağlılar , Şatrunlular , Delikanlılar ,Beybağlılar , Bocağcılar , Halaçlar , Karaylar , Timurtaşlar ve Avşarlar.

Siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar .Farsça'nın etkin olduğu bölgelerdeki Türk kökenliler Şii-müslümandırlar . Buna rağmen özellikle Tebriz'de yaşayan

Azeriler milli benliklerini korumak için tarih boyunca mücadele etmişlerdir .Ancak acımasız asimilasyon hareketlerinden onlar da nasibini almıştır.

TARİHÇE

İran'ın bilinen en eski ataları Pers, Furuş, Fars ve Parsovalılardır. Firdevsi ünlü destanı Şehnamesinde ve 10 yy'da İRAN- TURAN savaşlarını anlatırken bölgedeki Türk varlığına değinir.

11. yy'ın ilk yarısından itibaren "Yıva " boyundan kalabalık bir Türkmen grubu İran'a yerleşmiş; 12. yy'da ise Solgurlarla birlikte Avşarlar, Huzistan'ı yurt edinmişlerdir. 10 yy'dan sonra ise yoğun biçimde Türk savaşçıları (Gazneliler, Selçuklular) ve sayısız Türk boyları Orta Asya'dan Ortadoğu'ya ve İran'a akın akın gelmişler ve Güney Azerbaycan'a yerleşmişlerdir. Dil olarak Batı Oğuz Türkçesi'ni kullanmışlar, Arap alfabesiyle yazmışlardır. Ancak 1925-1979 yılları arasında Pehleviler döneminde Türklere zorla Farsça öğretilmek istenmiş ve Azerbaycan Türkçesi yasaklanmıştır.

ÜİKEDEKİ TÜRK VARLIĞI

Türklerin yoğun olduğu Tebriz önemli bir ticaret merkezi ve İran'ın dördüncü büyük kentidir. İran Türkleri şiidirler. Erkekler genellikle işçi ve memurdur. Türk kadınları ise ev işleriyle uğraşır. İran, tarih boyunca Doğu Türklüğü ile Batı Türklüğü arasında bir duvar ve engel oluşturmuştur. Devam eden bu politikalar karşısında İran Türkleri'nin durumu, her dönemde sıkıntılı olmuştur.

BULGARİSTAN TÜRKLERİ

Nüfus : 1.200.000

Buldukları başlıca şehirler : Sofya, Şumnu, Kırcaali, Filibe, Dobruca

İlk göç : 11. -12. yüzyıllar

Bölgedeki Türk toplulukları : Bulgaristan Türkleri

Siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar .Ayrıca Bulgaristan'da siyasi açıdan kilit bir azınlık konumundadırlar .

TARİHÇE

Güney Rusya bozkırlarından 7 .yüzyılın başlarından itibaren çeşitli nedenlerle göç eden ve Balkan Yarımadasına gelen Bulgarlar aslında Türk soyludurlar. Ancak yeni geldikleri bu bölgede Slav halkları tarafından asimile edilmişler, kültürel kimlik bakımından büyük çoğunluğu Slavlaşmıştır. 15. yüzyıldan sonra Osmanlı Devleti Anadolu'dan Türk nüfusu getirerek böl- geye yerleştirmiştir. Ne var ki bütün bunlara rağmen genel nüfus içinde .Türkler hep azınlıkta kalmışlardır.

NÜFUS

Bulgaristan 1940'ta Türk nüfusun yoğun olduğu Dobruca'yı yeniden elde etmiş ve o günden sonra da sınırlarda değişiklik olmamıştır. Dobruca böl- gerisindeki Türkler'den başka Türk dili konuşan iki Türk azınlık daha bulunmaktadır. Bunlar, sayıları 7.000 kadar olan Tatarlar ve Gagavuzlardır. Bulgarlar ülkedeki azınlıkları sürekli asimile etmeye çalışmış 1984-1985 yıllarında ise Türkçe isimleri yasaklayarak göçe zorlamıştır. Ancak Türkler bu olguya tepki göstermiş 1989 yılında 160.000 kadar Türk Türkiye'ye göç etmiştir. Sonraki yıllarda bu sayı 300.000'e ulaşmıştır. 1985 yılından sonra Bulgaristan'da kalan Türkler, bazı alanlarda Bulgar yurttaşların hak ve özgürlüklerine sahip olmuşlardır. 1965 nüfus sayım verilerine göre Türkler 850.000'e yakın sayıları ile genel nüfusun % 10'unu oluşturmaktaydılar. 1985 sayımında ise Türk nüfus 1.600 .000 civarına ulaşmıştı. Genel nüfusun % 15'ini teşkil ediyorlardı. Bu nüfus yoğunluklarıyla Bulgaristan'da Türkler en kalabalık azınlık durumundaydılar. 1989'dan sonra gerçekleşen göçler, bu sayıyı aşağı çekmiştir. Nüfusun büyük çoğunluğu çiftçilik ve hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır.

GÖÇLER

Balkan Türklüğü, 1940 tarihinden itibaren sürekli olarak Türkiye'ye göç vermiştir. 1944'e kadar

140.000 kişi, 1950-1951'de 155.000 kişi, 1978 yılında ise 130.000 kişi Türkiye'ye gelmiştir. 1989 yılındaki göçmen sayısı ise 160 bin civarındadır. Bu göçlerden sonra Bulgaristan Türkleri kırsal alanlarda kalmışlardır.

SİYASİ VARLIKLARI

1993'den sonra Bulgaristan'da Türklerin "Hak ve Özgürlükler Partisi" Bulgar Parlamentosu'nda yerini almış ve üçüncü siyasi güç olarak 15 milletvekili çıkarmıştır. Ülkede halen 27 Belediye başkanı, 653 köy muhtarı Türk'tür. Devlet dini kurumları denetim altında tutmakta ve dini çalışmaları yönlendirmektedir

EĞİTİM

Bulgaristan'da eğitim devlet denetimindedir. Ülkede konuşulan Türkçe, Türkiye Türkçesine oldukça yakındır .Türkçe ilk yıllarda azınlık okullarında öğretim dili olarak okutulurken daha sonra kaldırılmıştır (1960). 1939' Türklerin yüzde 15'i okula giderken 1957' de bu oran yüzde 97'ye çıkmıştır. 1993'ten sonra ise yeniden Türkçe eğitim başlamıştır. Bulgar Ulusal Radyosu'nda Türkçe yayınlar başlamış, "Filiz Gazetesi " adlı Türkçe bir gazete yayına girmiştir.

BATI TRAKYA ve YUNANİSTAN TÜRKLERİ

Nüfus : 120.000

Buldukları başlıca şehirler : Dedeağaç, Gümülcine, İskeçe

Bölgedeki Türk toplulukları : Oğuz Türkleri, Onogur-Bulgar , Peçenek, Uz, Kuman-Kıpçak Türkleri

Siyasi ve idari konumları : Azınlık hukukuna tabi olup, bulundukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar . Batı Trakya bir coğrafi bölgenin adıdır ve bugün Yunanistan'ın siyasi sınırları içinde yer almaktadır. Bölge idari açıdan Dedeağaç, Gümülcine, iskeçe olmak üzere üçe ayrılmıştır. Doğusunda Meriç Nehri ile Türkiye'ye ; kuzeyinde Rodop Dağları ile Bulgaristan'a sınır olan Batı Trakya'nın güneyinde Ege Denizi bulunurken batıda da Karasu Nehri ile Kavala iline sınırdadır.

TARİHÇE

Balkanlardaki Türk varlığı milattan önceki yıllara kadar uzanmaktadır.

Balkanlardaki Türk kültürel varlığı iki koldan gerçekleşen kitlevi göçler sonucunda oluşmuştur. Kuzeyden Onogur- Bulgar, Peçenek, Uz, Kuman-Kıpçak göçleri, güneyden de Oğuz Türklerinin göçleri ve yerleşmeleriyle Balkanlar

Türkleşmeye başlamış, 14 ve 15. yy'da ise tamamen Türk kültürünün hakim olduğu bir bölge haline gelmiştir. Daha sonra Balkanlardan med-cezir hareketi gibi bir çekilme söz konusu olmuş, dünyadaki değişmeler, gelişmeler, kuzey- deki Slav kültürünün gelişmesi ve buradan gelen baskı ve çatışma , politik mücadeleler ve büyük bir sömürge imparatorluğu kurmuş olan İngiltere'nin baskıları altında kalma sonucunda Balkan Savaşı'na kadar Osmanlılar adım adım çekilerek bugünkü Türkiye sınırlarına gerilemiştir. 1912-1913 yıllarından sonraki gelişmelerle de son sınırlar çizilmiştir. Buna rağmen bölgedeki Türk kültür varlığı hem Oğuz, hem Kıpçak Türklerinin varlığıyla devam etmektedir. Tabii bunların bir kısmı Türkiye üzerinden geçerek Balkanlarda iskan edilen

AVUSTRALYA TÜRKLERİ

Nüfus : 150.000

Buldukları başlıca şehirler : Sydney, Melbourne ilk göç : 1968

Bölgedeki Türk toplulukları : Türkiye Türkleri, Kıbrıs Türkleri,

Batı Trakya Türkleri siyasi ve idari konumları : Buldukları ülkenin idari yapısına uymaktadırlar.

Avustralya'ya Türkiye'den göç 1960'11 yılların ikinci yarısında başlar. Daha önceleri İngiliz pasaportu ile gelerek Avustralya'ya yerleşen Kıbrıs'lı Türkler, o dönemde 2500 gibi bir nüfusa ulaşmış olmasına rağmen, Türkiye'den ilk toplu halde göç 1968 yılında gerçekleşmiştir. 14 Ekim 1968'de 51 erkek, 42 kadın, 75 çocuktan oluşan ilk Türk kafilesinde Sydney'e toplam 168 kişi indi. Sydney ve Melbourne'e daha önceden yerleşmiş Kıbrıs'lı Türklerin coşkulu gösterileriyle karşılandılar. Göç anlaşması ile 1975 yılına kadar 20.000'e yakın Türk Avustralya'ya yerleşti. Bunu izleyen yıllarda Türkiye'den Avustralya'ya göç azalmakla birlikte, daha çok aile birleşimi, kişisel başvurular ve mülteciler ile bugüne kadar devam etti. 1991 nüfus sayımında evinde Türkçe konuşan 5 yaşından büyük Avustralya vatandaşlarının sayısı 38.000 olarak belirlenmiştir. 1990'11 yılların sonlarına doğru, Sidney ve Melbourne şehirlerinde yaklaşık 20'şer bin olan Türkiye kökenli nüfusun geri kalanı da öteki eyalet başkentleri ile taşradaki küçük şehirlerde yaşamaktadır. Avustralya'da bulunan Türkler, azınlık hakları ve sosyal problemleri bakımından Batı Avrupa ülkelerine çoğu işçi olarak giden vatandaşlarımızdan farklı değildir. Ancak bu ülkede bulunan Türk vatandaşları, iki ülkenin uzaklığı sebebiyle kalıcı yerleşme bilincine daha çok sahiptirler.

Bahar Siiri

Bu sabah mutluluga aç pencereni
Bir güzel arin dünkü kederinden
Bahar geldi bahar geldi güneşin doğduğu yerden
Çocugum uzat ellerini

Su güzelim bulut gözlü buzağiyi
Duy böyle kosturan sevinci
Dinle nasıl telas telas çarpıyor
Toprak ananın kalbi

Söyle yanibasima çimenlere uzan
Kulak ver gümbürtüsüne dünyanın
Baharin gençliğin ve askin
Türküsunü söyleyelim bir ağızdan

[Ataol Behramoğlu](#)

Bahar Yeli

Nihayet damlarda leylekler görüdü
Upuzun gagalarını takırdatan
Vefasız sandığımız turnalar döndü
Geçen yıl gittikleri meçhul diyardan

Çiçek açmış ağaçlara bak ne güzel
Gel bizim olsun serçelerin neşesi
Gel seninle kırlara açılalım gel

Neler vadetmiyor akar suyun sesi

Şu yeşilliğin ta sonuna gideriz
Ne olduğumuzu unutuncaya dek
İstersen havadan sudan bahsederiz
Yalnız adımlarımızla sevişerek

Uzamaya başladı günler sahiden
Güneşin batmak istemediği belli
Eteğini havalandırarak esen
Kış boyunca düşündüğüm bahar yeli

Cahit Sıtkı Tarancı

BAYRAK

Ey,mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği,şehidimin son örtüsü!
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın
mezarını kazacağım.
Seni selamlamadan uçan kuşun
yuvasını bozacağım.

Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da yer ver !
Sabah olmasın, günler doğmasın ne çıkar.
Yurda ay yıldızın ışığı yeter.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün.
Kızılığında ısındık,
Dağlardan çöllere düşürdüğü gün.
Gölgene sığındık.

Ey, şimdi süzgün, rüzgarlarda dalgalan;
Barışın güvercini, savaşın kartalı...
Yüksek yerlerde açan çiçeğim;
Senin altında doğdum,
Senin dibinde öleceğim.

Tarihim, şerefim, şiirim, her şeyim:
Yer yüzünde yer beğen !
Nereye dikilmek istersen,
Söyle, seni oraya dikeyim !